

Verslag uitwisseling Braga - april 2018

Op zaterdag 7 april vertrok een kleine groep leerlingen en begeleiders naar het Portugese Braga. Daar kwamen de vijf scholen van het project EYE Start Up samen voor de volgende bijeenkomst. De reis verliep in het begin erg soepel, met een kleine bus van school naar vliegveld Keulen - Bonn en daarna een directe vlucht naar Porto. Helaas betekende een kleine vertraging van het vliegtuig een lange wachttijd op de bus die ons naar Braga zou brengen. Meestal hang je op een vliegveld rond voor je vertrekt, wij deden dat na aankomst. Het vele wachten was gelukkig snel vergeten toen de leerlingen hun Portugese uitwisselingspartner - die ze in Nederland al hadden leren kennen - op het busstation weer in de armen konden sluiten.

Hoewel de docenten al eens een bezoek aan Braga hadden gebracht, waren ze opnieuw onder de indruk van de historische gebouwen in het centrum die door de zon op een prachtige manier in de schijnwerpers werden gezet. Helaas zou de zon zich de rest van de week maar weinig laten zien.

De zaterdagavond en de zondag brachten alle leerlingen door in hun gastgezin. Ze konden voor de eerste keer genieten van de Portugese keuken en alvast iets van de omgeving zien, van het plaatselijke winkelcentrum tot de stad Porto. De docenten hadden de gelegenheid om opnieuw kennis te maken met hun buitenlandse collega's. Voor het merendeel vertrouwde gezichten, maar de Italiaanse school had dit keer een nieuwe docent op reis gestuurd, mevr. Benfari.

Het echte programma van EYE Start Up begon op maandag 9 april. Het was erg bijzonder dat de burgemeester van Braga ons persoonlijk wilde verwelkomen in het prachtige stadhuis van de stad. In goed Engels vertelde hij over de vele ambities die de stad heeft en het belang van initiatiefrijk ondernemerschap. Na een fotosessie op de trap van het stadhuis en bij de letters BRAGA - hier nog geen plannen om ze weg te halen - bezochten we de Portugese school D. Maria II. Deze is gevestigd op twee locaties, een gloednieuw

gebouw vlakbij het centrum voor de oudere leerlingen en een nevenvestiging wat verder weg voor wat in Nederland een middenschool zou heten. Vandaag vond het programma plaats in het centrum van de stad. Direct viel op dat er hier wat anders met verwarming wordt omgesprongen. De leerlingen hielden in de koude school gewoon hun jas aan.

Omdat veel van de deelnemende leerlingen elkaar nog niet kenden, besteedden we nog wat tijd aan de kennismaking, bijvoorbeeld door elkaar een paar belangrijke zinnen in de eigen taal te leren, van bom dia tot bona nit en van grazie tot prosim.

Ter voorbereiding had ieder land - onder meer - een logo ontworpen. Deze ideeën werden voor de groep gepresenteerd, waarna er een stemming plaatsvond. De winnaar kwam uit Slowakije.

Daarna werd het tijd voor het echte werk. Elke leerling had thuis een kleine pitch voorbereid over een probleem in het dagelijks leven waarvoor een oplossing gezocht moest worden.

Iedere groep koos het beste probleem uit en kon daar de rest van de week verder mee aan de slag.

Ter afsluiting van de dag kregen we in een collegezaal van de school les over Portugal. We zagen en hoorden veel over de belangrijkste bezienswaardigheden, de fado, de taal en noem maar op. Omdat er ruim de tijd wordt genomen voor de lunch, gaan de schooldagen ook lang door. Om vijf uur kon de laatste taak van de dag gedaan worden. Met gekleurde bloemblaadjes gaven de leerlingen aan hoe ze de verschillende onderdelen van deze eerste dag ervaren hadden. Dit zou elke dag herhaald worden.

De dinsdag stond vooral in het teken van leren. Maar voor het zover was, moest er nog een flinke wandeling gemaakt worden. De middenschool ligt zoals gezegd een eindje buiten het centrum. De Nederlandse docenten hadden deze ochtend grotendeels voorbereid. Eerst was er een les van meer dan een uur om kennis te maken met de methode scrum. Na een korte uitleg over de werkwijze, konden de leerlingen zelf aan de

slag. Ze moesten samen een groot vakantiepark van lego maken en doorliepen al doende de stappen van het scrumproces.

Daarna volgde een les over marketing, een onderwerp dat in veel buitenlandse curricula niet naar voren komt. De leerlingen voerden in groepen opdrachten uit en leerde zo een aantal basisbegrippen van dit vakgebied. Aan het eind van de ochtend konden de leerlingen kennismaken met iemand die al een paar stappen verder op het Startup-pad was. Hij vertelde de leerlingen zijn persoonlijk verhaal over hoe hij een 'succesvolle' startup is begonnen. Hij sprak over het genereren van geld (er zijn veel subsidies beschikbaar binnen de Europese Unie), de zoektocht naar personeel die hem zou kunnen helpen, de valkuilen enzovoort. Interessant was dat hij vooral contact voor zijn personeel zocht bij de universiteiten. Daar lopen veel slimme leerlingen rond die nog geen baan hebben en dit soort startups als een mooi opstapje zien naar een carrière. Na een ontzettend boeiend verhaal konden de leerlingen nog vragen stellen. De leerlingen maakten daar gretig gebruik van. De vragen gingen onder andere over de kwaliteiten die iemand moet hebben, tijdinvestering, opbrengsten en nog veel meer. Na een applaus was het tijd voor de pauze.

's Middags was er ook voor de leerlingen de gelegenheid om de stad Braga beter te leren kennen. Eerst met een speurtocht, later met een rondleiding in het *Museu dos Biscaínhos*. Daar leerden we hoe het leven van een adellijke familie er in het 17e en 18e eeuwse Braga uitzag.

Ook op woensdagochtend moest er verder gewerkt worden aan het project. Het was nu zaak om de lessen van gisteren toe te passen op het probleem dat elk groepje bedacht had. Er moest veel gebeuren en dus kwam het scrummen goed van pas. In de eerste plaats moest er een goede oplossing voor het probleem gevonden worden. Dat is vaak nog niet zo eenvoudig. De leerlingen dachten erover na en moesten samenwerken om tot een goede uitkomst te komen. Het stukje marketing kwam terug in het bedenken van de naam van het product/dienst. Tevens moesten de leerlingen een prijs proberen te vinden voor het product. De betalingsbereidheid werd gemeten bij de studenten onderling en zodoende kreeg het product ook een prijs. Dit laatste gedeelte was heel moeilijk omdat je eigenlijk een kostprijs moet gaan maken plus een winstopslag. De leerlingen konden natuurlijk nog niet inschatten welke kosten allemaal gemaakt zouden gaan worden, maar het gaf ze in ieder geval inzicht in hoe een prijs ongeveer tot stand kan komen.

De middag stond in het teken van sport. Eerst gingen de leerlingen zelf aan de slag in de gymzaal van de middenschool, met dansen en allerlei (Portugese?) spellen in internationale competitie. Natuurlijk was er strijd, maar gezelligheid stond voorop.

Het voetbalstadion van de stad Braga zal de iets oudere Nederlandse voetbalfans nog bekend voorkomen. Tijdens het EK van 2004 wist Nederland in dit stadion een plaatsje in de kwartfinale te bemachtigen. Normaal gesproken speelt Sporting Clube de Braga hier haar wedstrijden. Vandaag konden wij er een kijkje nemen. Helaas moesten we door een miscommunicatie nogal lang wachten voor iemand ons een rondleiding kon geven, maar daarna vonden de leerlingen het erg interessant. Voor sommigen was het zelfs het hoogtepunt van de hele week.

Tijdens een uitwisselingsweek is er ook altijd een dag om een belangrijke bezienswaardigheid in de ruime omgeving van de school te bezoeken. Voor ons lag een bezoek aan Porto - in 2001 culturele hoofdstad van Europa - daarbij erg voor de hand. Helaas waren de weergoden ons heel slecht gezind op donderdag. Het regende zo veel en lang dat we het programma moesten aanpassen en inkorten. En dat was erg jammer, want Porto bleek een verrassend mooie stad. Natuurlijk kent bijna iedereen de beroemde portwijn. De bekende merken hebben allemaal een eigen porthuis aan de rivier. Het oude centrum had echter veel meer te bieden. Een gids leidde ons langs een aantal hoogtepunten en door de smalle steegjes en trapjes ertussen. Gelukkig was er voldoende tijd om af en toe even binnen te schuilen en waren er paraplu's. Natuurlijk was het nog mooier geweest als de zon geschenen had, maar waarschijnlijk hebben veel leerlingen en docenten Porto op het lijstje van favoriete bestemmingen bijgeschreven.

Op vrijdag moest het werk aan het project tot een goed einde gebracht worden. De groepen kregen tijd om de laatste hand aan hun ideeën en opdrachten te leggen en de eindpresentatie voor te bereiden. Deze presentatie bestond uit verschillende delen: de leerlingen moesten hun oplossing presenteren, uitleggen hoe ze de theorie van marketing en scrummen hadden toegepast binnen hun startup en een filmpje laten zien waarin ze hun ervaringen van de afgelopen week bespraken. De docenten waren erg tevreden over sommige oplossingen die bedacht waren. Er zaten zelfs ideeën tussen die wellicht echt uitgewerkt kunnen worden. Tussendoor was er ook nog tijd om een uitgebreide enquête over de hele week in te vullen en om de leerlingenraad van de Portugese school de kans te geven om nog een keer iets over de school te vertellen, te trakteren en een quiz met de groep te doen. Op de laatste avond kwamen we nog een keer bij elkaar in de kantine van de school. Veel Portugese ouders hadden zich uitgesloofd in de keuken en er waren dus allerlei lekkernijen te krijgen. Tel daar de muziek - de Nederlandse docenten waagden zich zelfs nog aan een volksdans - en de gezelligheid van een groep die de hele week met elkaar heeft opgetrokken bij op en een mooie avond is het resultaat.

Wij hadden het geluk dat ons vliegtuig naar Weeze pas laat vertrok. De meeste leerlingen gebruikten deze tijd om even bij te komen van alle vermoeienissen van de afgelopen week. De docenten waren wat actiever en bezochten de Bom Jesus do Monte, een barokke bedevaartskerk op een heuvel nabij de stad. De kerk is vooral bekend om de prachtige trap die ernaartoe leidt. Uiteraard hebben de docenten die uitvoerig bekeken - naar beneden lopend wel te verstaan. Ook het weer werkte vandaag (eindelijk) mee. Het was de enige dag van de hele week dat het echt schitterend weer was. Dat alles kon helaas niet verhinderen dat we aan het eind van de middag echt afscheid moesten nemen. Een

triathlon die het hele centrum van de stad lam legde, dreigde er nog even voor te zorgen dat niet iedereen op tijd was. Gelukkig waren de gastouders van Tom zo vriendelijk hem naar het vliegveld te brengen, zodat we ook weer met zeven personen terug naar Horn konden gaan, waar we na een fijne reis rond middernacht weer aankwamen.

